Zlepšení podmínek v sociálních službách je závislé na financích

Mohou finance z ROP Střední Morava pomoci zlepšit podmínky pro uživatele sociálních služeb? Kde jsou prostředky nejvíce potřeba? Na tyto a další otázky odpovídá v rozhovoru náměstkyně hejtmana Olomouckého kraje Yvona Kubjátová (ČSSD).

S jakými nejpalčivějšími problémy v sociální oblasti se v současnosti musí vyrovnávat Olomoucký kraj?

Největším problémem v sociální oblasti v současné době je problematika financování sociálních služeb. Novým zákonem (zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) se systém financování sociálních služeb od počátku roku 2007 zásadním způsobem změnil. Očekávání poskytovatelů sociálních služeb, že nový systém financování jim umožní stabilitu ve formě víceletého financování
a možnost plánovat činnost na delší časový úsek, než je rozpočtový rok, se dosud nenaplnilo. V Olomouckém kraji v současnosti tvoří síť sociálních služeb přibližně 132 organizací, které jsou registrované
v Registru poskytovatelů sociálních služeb, z toho 33 krajských, ostatní sociální služby jsou zřizovány obcemi a nestátními neziskovými organizacemi.
V lednu letošního roku byly zveřejněny výsledky dotačního řízení na poskytování sociálních služeb pro rok 2009. Olomoucký kraj obdržel na poskytování sociálních služeb pouhých 385 milionů korun z požadované částky 855 milionů.

Jak tuto situaci řešíte?

V květnu 2009 rozhodlo MPSV o navýšení dotace organizacím částkou 99 mil. Kč. Dále jsme obdrželi výsledky vyjádření dotační komise MPSV k druhému kolu navýšení dotací na rok 2009, ke kterému Olomoucký kraj poskytl návrhy na dofinancování jednotlivým poskytovatelům v celkovém objemu 85 mil. Kč. Olomouckému kraji chybí na zajištění stávající sítě sociálních služeb každoročně několik desítek milionů korun. Vzhledem ke skutečnosti, že situace není jednoduchá a následující rok nebude v tomto směru nijak lepší, ba naopak je předpoklad ještě většího propadu, jsou naše možnosti rozvoje a zkvalitňování sociálních služeb
v mnohém značně omezeny. Podstatným problémem je také dlouhá čekací doba v domovech pro seniory a nedostatečná kapacita těchto pobytových služeb ve většině lokalit. Zatímco dnes žije v Česku okolo půl milionu lidí starších 65 let, v roce 2050 jich má být víc než tři miliony. Už dnes přitom odborníci varují: akutně se nedostává péče pro lidi v pokročilém věku, zejména v menších obcích a okrajových částech regionu. V domovech pro seniory jsou dlouhé čekací doby kvůli nedostatečným kapacitám. Kapacitně vytíženy jsou permanentně i léčebny pro dlouhodobě nemocné. Měly by se začít rozvíjet terénní a ambulantní sociální služby, které pomáhají seniorům setrvat v jejich přirozeném domácím prostředí.
Mohou finance z ROP Střední Morava pomoci zlepšit podmínky pro uživatele sociálních služeb? Kde jsou podle vašeho názoru prostředky nejvíce potřeba? Jaké konkrétní projekty kraj v této oblasti připravil nebo připravuje?

Cílem každého předkládaného projektu Olomouckého kraje je podstatné zlepšení životních podmínek pro uživatele sociálních služeb. V rámci 15. výzvy ROP předložil Olomoucký kraj čtyři projektové žádosti, jejichž zaměření je různorodé, ale vždy směřují ke zlepšení situace uživatelů sociálních služeb. Projekty Olomouckého kraje jsou převážně zaměřeny na cílovou skupinu ohrožených dětí, seniorů a na oblast pomoci osobám ohroženým domácím násilím. Z hlediska demografického vývoje společnosti bude podstatná část finančních prostředků nutná na zajištění služeb pro seniory, a to především podporou terénních služeb, které mají za cíl co nejdelší setrvání seniorů ve svém domácím přirozeném prostředí a budování nových míst
v domovech pro seniory.

Z jakých dalších zdrojů je možné financovat rozvoj sociálních služeb v regionu?

Jedním z možných zdrojů financování rozvoje sociálních služeb jsou Strukturální fondy Evropské unie. Olomoucký kraj například reagoval na výzvu Ministerstva práce a sociálních věcí a podal žádost o poskytnutí dotace na projekt „Zajištění dostupnosti vybraných sociálních služeb v Olomouckém kraji“ v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, prioritní osy 3 Sociální integrace a rovné příležitosti, oblasti podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb. Od roku 2008 tak realizuje projekt, který se zaměřuje na zajištění poskytování služeb sociální prevence a jejich dostupnost osobám sociálně vyloučeným nebo ohroženým sociálním vyloučením na celém území Olomouckého kraje, dále na nastavení mechanismů, které povedou k rozvoji vybraných sociálních služeb, tvorbě optimální sítě služeb korespondující s potřebami cílových skupin a se specifickými podmínkami jednotlivých lokalit. Odbor sociálních věcí Olomouckého kraje v současnosti připravuje podání dalších projektových žádostí do Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, jejichž schválení a následná realizace přispějí k rozvoji sociálních služeb na území celého Olomouckého kraje. Rozvoj sociálních služeb na území Olomouckého kraje podporuje finančně i Olomoucký kraj ze svého rozpočtu, a to formou tzv. neinvestičních finančních příspěvků do výše 25 tisíc Kč a dále tzv. Významných projektů.

Osvědčila se z pohledu kraje spolupráce s poskytovateli sociálních služeb a přímo s klienty v rámci komunitního plánování?

Komunitní plánování sociálních služeb je způsob plánování sociálních služeb na místní a regionální úrovni. Podstatou tohoto plánování je zohlednění potřeb obyvatel, kteří na daném území žijí a mají možnost využívat sociální služby, které zde působí. Je známo, že základem komunitního plánování sociálních služeb je spolupráce zadavatelů (obcí, krajů) s uživateli (klienty) a poskytovateli (jednotlivými organizacemi) sociálních služeb při vytváření plánu, vyjednávání o budoucí podobě služeb a realizaci konkrétních kroků. Společným cílem všech tří aktérů, tzv. triády, je pak zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb pro všechny občany žijící v daném území.
I při sestavování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2009-2010 bylo snahou v co nejvyšší míře zachovat základní principy komunitního plánování a zapojit tak do procesu všechny zainteresované subjekty. Vytvořeno bylo sedm pracovních skupin dle cílové oblasti uživatelů sociálních služeb, jejichž úkolem bylo získat relevantní informace o stavu

sociálních služeb v Olomouckém kraji. Z výstupů pracovních skupin poté vznikly návrhy strategií rozvoje sociálních služeb. Tato spolupráce
s poskytovateli a uživateli ve formě pracovních skupin se osvědčila, a to z mnoha důvodů. V první řadě se jedná vždy o osoby, které mají pozitivní vztah k sociálním službám a chtějí se aktivně podílet na jejich rozvoji, mnohdy právě ve svém volné čase a bez nároku na jakoukoliv odměnu. Dalším pozitivem zapojení těchto skupin do plánování sociálních služeb je znalost místní problematiky, místních specifik a potřeb obyvatelstva. V každém případě je spolupráce triády nezbytná jak pro tvorbu strategického dokumentu, tak i při jeho následné implementaci, čili realizaci, kdy pouze vzájemnou spoluprací může být sociální služba kvalitně fungující a splňující to, co od ní uživatel očekává.
Při sestavování priorit se dále osvědčila spolupráce s lokalitami Olomouckého kraje, které na svém území realizují proces komunitního plánování sociálních služeb a mají zpracován svůj vlastní komunitní plán a také spolupráce s veřejností, která měla možnost připomínkovat navrhované priority Střednědobého plánu.

Kurzy pomohou při realizaci projektu

Olomoucký kraj - Semináře, školení, vzdělávací kurzy a workshopy tvoří hlavní náplň vzdělávacích aktivit projektu Podpora rozvoje Olomouckého kraje. Určeny jsou především stávajícím i potenciálním předkladatelům projektů do ROP Střední Morava na území celého Olomouckého kraje. Významně pomáhají naplnit cíl projektu - pomoci s úspěšným a efektivním čerpáním finančních prostředků ze Strukturálních fondů Evropské unie (SF EU).
Cílem seminářů je odborně připravit předkladatele projektů na problémy a úskalí týkající se zejména samotné realizace projektu a fáze udržitelnosti výstupů projektu. Především by se ale díky nim měli zájemci naučit předcházet situacím, kdy chybné - ať už administrativní nebo finanční - řízení projektu vede ke krácení dotace nebo vzniku neuznatelných nákladů projektu.

Na začátek příštího roku Olomoucký kraj připravil pro zájemce následující bezplatné semináře a vzdělávací kurzy:

*Úvod do problematiky PPP (Public Private Partnership) projektů – 14. ledna 2010 v Olomouci

*Řízení a administrace projektů 4. a 5. února 2010 v Olomouci

*Finanční řízení projektů, finanční kontrola a audit – 11. a 12. února 2010 v Olomouci

Pozvánky s podrobným programem jednotlivých seminářů a přihlášky na uvedené akce jsou dostupné na internetových stránkách projektu Podpora rozvoje Olomouckého kraje 2008 – 2010 www.kr-olomoucky.cz/partnerstvi . Další informace zájemcům poskytne projektová manažerka Leona Valovičová – tel. 585 508 236, 724 057 295, e-mail l.valovicova@kr-olomoucky.cz.